A°. 1940. N°. 125.

PUBLICATIEBLAD.

LANDSVERORDENING *van den 16den September 1940, tot wijziging en aanvulling van de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek voor Curaçao omtrent huur van dienstboden en werklieden en daarmede samenhangende artikelen in dat Wetboek, alsmede in het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en in het Curaçaosch Faillissementsbesluit 1931.*

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat wijziging en aanvulling wenschelijk is van de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek voor Curaçao omtrent huur van dienstboden en werklieden en daarmede samenhangende artikelen in dat wetboek, alsmede in het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en in het Curaçaosch Faillissementsbesluit 1931;

Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

Artikel I.

Artikel 70 van het Burgerlijk Wetboek voor Curaçao wordt gelezen als volgt:

„Arbeiders hebben, behoudens het bepaalde bij het vorige artikel, hunne woonplaats in het huis hunner werkgevers, indien zij bij dezelve inwonen."

Artikel 158 van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„Ten opzigte van handelingen of verbindtenissen, door de vrouw aangegaan, wegens alles wat de gewone en dagelijksche uitgaven der huishouding betreft, alsmede ten opzigte van arbeidsovereenkomsten, door haar als werkgeefster ten behoeve van de huishouding aangegaan, vooronderstelt de wet dat zij de bewilliging van haren man heeft bekomen."

Artikel 1175, 4o. van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„Het loon van arbeiders over het verschenen jaar, en hetgeen over het loopende jaar verschuldigd is, benevens het bedrag der verhooging van dat loon ingevolge artikel 1614q, alsmede het bedrag der uitgaven, door den arbeider voor den werkgever gedaan, mitsgaders het bedrag der schadevergoeding, door den werkgever aan den arbeider bij het einde der dienstbetrekking krachtens artikel 1615t verschuldigd."

Het tweede lid van artikel 1464 van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„Ook kan de minderjarigheid niet worden ingeroepen tegen verbindtenissen door minderjarigen, bij huwelijksche voorwaarden, met inachtneming van artikel 200, of bij arbeidsovereenkomsten, met inachtneming van artikel 1613f, of bij arbeidsovereenkomsten op welke artikel 1613g van toepassing is, aangegaan."

De artikelen 1564 en 1566 van gemeld wetboek vervallen.

De Eerste Afdeeling des Zevenden Titels van het Derde Boek van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepaling.

Art. 1564. Huur en verhuur is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om de andere het genot eener zaak te doen hebben, gedurende eenen bepaalden tijd en tegen eenen bepaalden prijs, welken de laatstgemelde aanneemt te betalen.

Men kan allerlei soort van goederen hetzij onroerende, hetzij roerende, verhuren."

Artikel II.

De Vijfde Afdeeling des Zevenden Titels van het Derde Boek van gemeld wetboek wordt vervangen door het hier volgende:

„Zevenden Titel A.

EERSTE AFDEELING.

Van de overeenkomsten tot het verrichten van arbeid.

Algemeene bepalingen.

Art. 1613. Behalve overeenkomsten tot het verrichten van enkele diensten, welke door de aan dezelve eigene bepalingen en bedongene voorwaarden en bij gebreke van deze door het gebruik worden geregeerd, bestaan er twee soorten van overeenkomsten, waarbij de eene partij zich verbindt, voor de andere tegen belooning arbeid te verrichten: de arbeidsovereenkomst en de aanneming van werk.

Art. 1613a. De arbeidsovereenkomst is de overeenkomst, waarbij de eene partij, de arbeider, zich verbindt, in dienst van de andere partij, den werkgever, tegen loon, gedurende zekeren tijd arbeid te verrichten.

Art. 1613b. De aanneming van werk is de overeenkomst, waarbij de eene partij, de aannemer, zich verbindt, voor de andere partij, den aanbesteder, tegen eenen bepaalden prijs een bepaald werk tot stand te brengen.

Art. 1613c. Indien eene overeenkomst de kenmerken bevat van eene arbeidsovereenkomst, en van eenige andere soort van overeenkomst, zullen zoowel de bepalingen betreffende de arbeidsovereenkomst als die betreffende de andere soort van overeenkomst, welker kenmerken zij mede bevat, van toepassing zijn; ingeval van strijd tusschen deze bepalingen zullen die der arbeidsovereenkomst van toepassing zijn.

Indien eene aanneming van werk door meerdere soortgelijke overeenkomsten, zij het ook telkens met eenigen tusschentijd, is gevolgd, of indien het, bij het aangaan eener aanneming van werk, blijkbaar in de bedoeling van partijen ligt meerdere dergelijke overeenkomsten aan te gaan, in dier voege, dat de verschillende aannemingen te zamen als eene arbeidsovereenkomst kunnen worden beschouwd, zullen de bepalingen betreffende de arbeidsovereenkomst op deze overeenkomsten gezamenlijk en op elk harer afzonderlijk, met uitsluiting van de bepalingen der zesde afdeeling van dezen titel, van toepassing zijn. Is evenwel in een dergelijk geval de eerste overeenkomst bij wijze van proef aangegaan, dan zal deze geacht worden haren aard van aanneming van werk te hebben behouden en zullen de bepalingen der zesde Afdeeling van dezen titel op haar van toepassing zijn.

TWEEDE AFDEELING.

Van de arbeidsovereenkomst in het algemeen.

Art. 1613d. Wanneer eene arbeidsovereenkomst schriftelijk wordt aangegaan, zijn de kosten der akte en andere bijkomende onkosten ten laste van den werkgever.

Art. 1613e. Ten opzichte van arbeidsovereenkomsten, door de gehuwde vrouw als arbeidster aangegaan, veronderstelt de wet, dat zij de bewilliging van haren man heeft bekomen.

Zij kan diensvolgens alle handelingen ter zake dier overeenkomsten, het geven van kwijting en het verschijnen in rechte daaronder begrepen, zonder bijstand van haar man verrichten.

Zij is gerechtigd over hetgeen zij ingevolge de gesloten arbeidsovereenkomst ontvangen of te vorderen heeft ten bate van het gezin te beschikken.

Art. 1613f. Een minderjarige is bekwaam als arbeider arbeidsovereenkomsten aan te gaan, indien hij daartoe door zijn wettelijken vertegenwoordiger, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, is gemachtigd.

Een mondelinge machtiging kan slechts strekken tot het aangaan van eene bepaalde arbeidsovereenkomst. Zij wordt ver-

leend in tegenwoordigheid van den werkgever of van dengene, die namens dezen handelt. Zij kan niet voorwaardelijk worden verleend.

Indien de machtiging schriftelijk is verleend, is de minderjarige verplicht de volmacht ter hand te stellen aan den werkgever, die den minderjarige afschrift daarvan geeft en de volmacht bij het einde der dienstbetrekking aan den minderjarige of diens rechtverkrijgenden terug geeft.

Voorzoover zulks niet door het stellen van bepaalde voorwaarden in de machtiging uitdrukkelijk is uitgesloten, staat de minderjarige in alles, wat betrekking heeft op de arbeidsovereenkomst door hem ingevolge de verleende machtiging aangegaan, met een meerderjarige gelijk, behoudens het bepaalde bij het derde lid van artikel 1614f. Echter kan hij niet in rechte verschijnen zonder bijstand van zijnen wettelijken vertegenwoordiger, behalve wanneer den rechter gebleken is, dat de wettelijke vertegenwoordiger niet bij machte is zich te verklaren.

Art. 1613g. Indien een daartoe niet bekwaam minderjarige een arbeidsovereenkomst heeft aangegaan en dientengevolge gedurende vier weken, zonder verzet van zijnen wettelijken vertegenwoordiger, in dienst van den werkgever arbeid heeft verricht, wordt hij geacht door dien vertegenwoordiger mondeling tot het aangaan dier arbeidsovereenkomst gemachtigd te zijn geweest.

Art. 1613h. Eene tusschen echtgenooten aangegane arbeidsovereenkomst is nietig.

Art. 1613i. Een door den werkgever vastgesteld reglement is voor den arbeider slechts verbindend, mits een in de Nederlandsche taal en op de Benedenwindsche en op de Bovenwindsche eilanden bovendien onderscheidenlijk in het Papiamentsch en in de Elgelsche taal gesteld exemplaar daarvan algemeen is bekend gemaakt, op eene voor den arbeider toegankelijke plaats, zoo mogelijk in het arbeidslokaal, zoodanig opgehangen, dat het duidelijk leesbaar is.

Het reglement is eveneens slechts verbindend voorzooverre de inhoud niet in strijd is met de door den arbeider aangegane arbeidsovereenkomst.

Elk beding, strijdig met eenige bepaling van dit artikel, is nietig.

Art. 1613j. Indien gedurende de dienstbetrekking een reglement wordt vastgesteld of het bestaande wordt gewijzigd, is dit nieuwe of gewijzigde reglement voor den arbeider slechts verbindend, indien een volledig exemplaar van het ontwerp daarvan of van de ontworpen wijzigingen algemeen is bekend gemaakt zoodanigen tijd te voren, dat hij zich over den inhoud behoorlijk heeft kunnen beraden.

Indien de arbeider na vaststelling van het nieuwe of het gewijzigde reglement mededeelt, dat hij zich daarmede niet vereenigt, wordt dit aangemerkt als eene opzegging van de dienstbetrekking uiterlijk tegen den dag, waarop het nieuwe of gewijzigde reglement in werking zal treden. Is de dienstbetrekking voor eenen bepaalden tijd aangegaan, of liggen tusschen den dag, waarop het nieuwe of het gewijzigde reglement algemeen bekend gemaakt is, en dien, waarop het in werking zal treden, minder vrije dagen dan de opzeggingstermijn omvat, dan heeft de arbeider aanspraak op eene schadeloosstelling op den voet als bij artikel 1615r is bepaald.

Elk beding, strijdig met eenige bepaling van dit artikel, is nietig.

Art. 1613k. Een verklaring van den arbeider, waarbij hij zich verbindt zich met elk in de toekomst vastgesteld reglement of met elke toekomstige wijziging van een bestaand reglement te vereenigen, is nietig.

Art. 1613 l. Van de bepalingen van het reglement kan alleen dan bij bijzondere overeenkomst worden afgeweken, indien deze schriftelijk is aangegaan.

Art. 1613m. Ter berekening van het in geld vastgesteld loon per dag wordt, voor de toepassing van dezen titel, de dag gesteld op tien uren, de week op zes dagen, de maand op vijf en twintig dagen en het jaar op driehonderd dagen. Is het loon, hetzij voor het geheel, hetzij gedeeltelijk, op andere wijze dan naar tijdruimte vastgesteld, dan wordt als het in geld vastgesteld loon per dag aangenomen het gemiddeld loon des arbeiders, berekend over de laatste voorafgegane dertig werkdagen: bij gebreke van dien maatstaf wordt als loon aangenomen het gebruikelijk loon voor den, wat aard, plaats en tijd betreft, meest nabij komenden arbeid.

Art. 1613n. Het loon van arbeiders, welke niet bij den werkgever inwonen, mag niet anders worden vastgesteld dan in:

1o. geld;

2o. voedsel te nuttigen, alsmede verlichtingsmiddelen te gebruiken ter plaatse waar ze worden verstrekt;

3o. kleeding, door den arbeider bij de waarneming der dienstbetrekking te dragen;

4o. eene bepaalde hoeveelheid der voortbrengselen van het bedrijf, waarin het loon verdiend wordt, of der grond- of hulpstoffen in dat bedrijf gebruikt, een en ander voor zoover die voortbrengselen of grond- of hulpstoffen, wat aard en hoeveelheid betreft, behooren tot de eerste levensbehoeften van den arbeider en zijn gezin, of als grond- of hulpstoffen, werktuigen of gereedschappen in het bedrijf des arbeiders worden gebezigd, en in ieder geval met uitsluiting van alcoholhoudenden drank;

5o. het gebruik van eene aangewezen woning of lokaal, van een bepaald stuk grond of stalling voor een bepaald aantal naar de soort aangeduide dieren, toebehoorende aan den arbeider of aan een der leden van zijn gezin; het gebruik van werktuigen of gereedschappen, alsmede onderhoud daarvan;

6o. bepaalde werkzaamheden of diensten door of voor rekening van den werkgever voor den arbeider te verrichten;

7o. onderricht door of vanwege den werkgever aan den arbeider te verstrekken.

Art. 1613o. Indien bij overeenkomst of bij reglement geen bepaald loon is vastgesteld, heeft de arbeider aanspraak op zoodanig loon als ten tijde van het sluiten der overeenkomst voor arbeid als de bedongene, ter plaatse waar deze moest worden verricht, gebruikelijk was.

Indien zoodanig gebruik niet bestaat, wordt het loon met inachtneming der omstandigheden naar billijkheid bepaald.

Art. 1613p. Voor zoover het loon anders dan volgens artikel 1613n geoorloofd is, is vastgesteld, wordt het op een bedrag in geld gewaardeerd en geacht vastgesteld te zijn op het vijf-voud van dit bedrag.

Het geheele loon, dat dientengevolge verschuldigd zal zijn, zal echter het overeenkomstig de bepalingen van het voorgaand artikel berekende loon niet met meer dan een derde mogen overschrijden.

Elk beding, strijdig met eenige bepaling van dit artikel, is nietig.

Art. 1613q. Ongeoorloofd en nietig is elk beding tusschen den werkgever of diens vertegenwoordiger en een arbeider, waarbij deze zich verbindt, het loon of zijne overige inkomsten of een gedeelte daarvan op een bepaalde wijze te besteden, of zich zijne benoodigdheden op een bepaalde plaats of bij een bepaalden persoon aan te schaffen.

Van deze bepalingen zijn uitgezonderd:

1o. het beding, waarbij de arbeider deelneemt in eenig fonds, dat naar het oordeel van den Gouverneur voldoende waarborg van soliditeit biedt;

2o. ten aanzien van minderjarige arbeiders het beding, dat een gedeelte van het, gedurende de minderjarigheid verdiend, loon door den werkgever ten name van den arbeider zal worden geplaatst in de koloniale post-spaarbank of in een fonds als sub 1o. bedoeld met bepaling, dat het door den arbeider eerst zal kunnen worden opgevorderd, wanneer hij zekeren, niet hooger dan een en twintig jaren te stellen, leeftijd zal hebben bereikt of uit anderen hoofde meerderjarig geworden is of wanneer de kantonrechter op verzoek van den wettelijken vertegenwoordiger en na verhoor of behoorlijke oproeping van den minderjarige en van den werkgever tot de uitbetaling machtiging heeft verleend.

Art. 1613r. Indien de arbeider ingevolge een ongeoorloofd en nietig beding, als bedoeld bij het voorgaande artikel, met den werkgever eenige overeenkomst heeft aangegaan, ontstaat daaruit geenerlei verbintenis. De arbeider is gerechtigd het reeds te dier zake op zijn loon in rekening geledene of door hem betaalde van den werkgever terug te vorderen, zonder gehouden te zijn tot teruggave van hetgeen hem ter voldoening aan de overeenkomst is verstrekt.

Niettemin is de rechter bevoegd, bij toewijzing van de vordering des arbeiders, de veroordeeling te beperken tot zoodanig bedrag als hem met het oog op de omstandigheden van het geval billijk zal voorkomen, doch uiterlijk tot de som waarop de door den arbeider geleden schade door hem wordt gewaardeerd.

Heeft de arbeider ingevolge een ongeoorloofd en nietig beding, als voormeld, met een ander dan den werkgever eenige overeenkomst aangegaan, dan heeft hij het recht het bedrag

van hetgeen hij uit dien hoofde betaald heeft of nog verschuldigd is, van den werkgever te vorderen. De bepaling van het tweede lid is ook ten deze van toepassing.

Ieder vorderingsrecht des arbeiders krachtens dit artikel vervalt na verloop van zes maanden.

Art. 1613s. De werkgever kan slechts boete stellen op de overtreding van voorschriften van een reglement, indien die voorschriften bepaaldelijk zijn aangeduid en de boete in het reglement is aangegeven.

De overeenkomst waarbij boete wordt bedongen, wordt schriftelijk aangegaan.

De overeenkomst of het reglement, waarbij boete is bedongen, moet nauwkeurig de bestemming der boeten vermelden. Zij mogen noch onmiddellijk, noch middellijk strekken tot persoonlijk voordeel van den werkgever zelven of van dengene, wien deze de bevoegdheid heeft verleend den arbeiders boete op te leggen.

Iedere boete, in een reglement of in eene overeenkomst bedongen, moet op een bepaald bedrag gesteld zijn, uitgedrukt in de munt, waarin het loon in geld is vastgesteld.

Binnen een week mag aan een arbeider geen hooger bedrag aan gezamenlijke boeten worden opgelegd dan zijn in geld vastgesteld loon voor éénen dag. Geen afzonderlijke boete mag hooger dan dit bedrag worden gesteld.

Elk beding, strijdig met eenige bepaling van dit artikel, is nietig.

Onder het stellen en bedingen van boete in den zin van dit artikel wordt begrepen het door den werkgever bedingen van straf, als bedoeld bij de Tiende Afdeeling van den Eersten Titel van dit Boek.

Art. 1613t. Ter zake van eenzelfde feit mag de werkgever niet boete heffen en tevens schadevergoeding vorderen.

Elk beding, strijdig met deze bepaling, is nietig.

Art. 1613u. Indien eene der partijen opzettelijk of door schuld in strijd heeft gehandeld met eene harer verplichtingen en de dientengevolge door de wederpartij geleden schade niet op geld waardeerbaar is, zal de rechter naar billijkheid eene som gelds aan schadevergoeding vaststellen.

Art. 1613v. Een beding tusschen den werkgever en den arbeider, waarbij deze laatste beperkt wordt in zijne bevoegdheid om na het einde der dienstbetrekking op zekere wijze werkzaam te zijn, is slechts geldig, indien het bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement met eenen meerderjarigen arbeider is tot stand gekomen.

De rechter kan, hetzij op de vordering van den arbeider, hetzij ingevolge diens daartoe strekkend verweer in een geding, zulk een beding geheel of gedeeltelijk te niet doen op grond dat, in verhouding tot het te beschermen belang des werkgevers, de arbeider door dat beding onbillijk wordt benadeeld.

Aan een beding, als in het eerste lid bedoeld, kan de werkgever geene rechten ontleenen, indien hij de dienstbetrekking onrechtmatig heeft doen eindigen, of den arbeider door opzet of schuld eene dringende reden heeft gegeven om de dienstbetrekking te doen eindigen en deze van die bevoegdheid heeft gebruik gemaakt, noch ook indien de rechter op het verzoek of op de vordering des arbeiders de arbeidsovereenkomst ontbonden heeft verklaard op grond van eene dringende reden, den arbeider gegeven door opzet of schuld des werkgevers.

Indien door den werkgever van den arbeider eene schadevergoeding is bedongen voor het geval, dat deze in strijd handelt met een beding, als in het eerste lid bedoeld, zal de rechter steeds bevoegd zijn de schadevergoeding op een kleinere som te bepalen, zoo de bedongene hem bovenmatig voorkomt.

Art. 1613w. Alle akten en geschriften betreffende het aangaan, wijzigen of eindigen van arbeidsovereenkomsten, benevens alle stukken, die door den werkgever en den arbeider of hunne wettelijke vertegenwoordigers te zamen of ieder afzonderlijk, hetzij in onderhandschen vorm, hetzij ten overstaan van een openbaren ambtenaar, zonder medewerking van derden, ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst worden opgemaakt, zijn vrij van zegel en van de formaliteit van registratie of worden, indien deze formaliteit wordt gewenscht, kosteloos geregistreerd.

Art. 1613x. De bepalingen van dezen titel zijn niet van toepassing op de arbeidsovereenkomst tusschen de reederij en den schipper en op die tusschen den schipper en de scheepsofficieren en scheepsgezellen.

Zij zijn voorts niet van toepassing ten aanzien van personen in dienst van het Gouvernement, ten ware zij, hetzij vóór of bij den aanvang der dienstbetrekking door of namens partijen hetzij bij algemeene verordening van toepassing zijn verklaard. Indien zij wel van toepassing zijn verklaard wordt het Gouvernement ten aanzien dier bepalingen als werkgever beschouwd.

DERDE AFDEELING.

Van de verplichtingen des werkgevers.

Art. 1614. De werkgever is verplicht den arbeider zijn loon op den bepaalden tijd te voldoen.

Art. 1614a. Het loon, naar tijdruimte vastgesteld is verschuldigd van het tijdstip, waarop de arbeider in dienst is getreden, tot dat van het einde der dienstbetrekking.

Art. 1614b. Geen loon is verschuldigd voor den tijd, gedurende welken de arbeider den bedongen arbeid niet heeft verricht.

Art. 1614c. Evenwel behoudt de arbeider zijne aanspraak op het naar tijdruimte vastgesteld loon voor eenen betrekkelijk korten tijd, wanneer hij ten gevolge van ziekte of ongeval verhinderd is geweest zijn arbeid te verrichten, tenzij de ziekte of het ongeval door zijn opzet of onzedelijkheid veroorzaakt of het gevolg is van een lichaamsgebrek, waaromtrent hij bij het aangaan der overeenkomst den werkgever opzettelijk valsche inlichtingen heeft gegeven.

Komt hem in zoodanig geval krachtens de ziekte- of ongevallenregeling of krachtens eenige verzekering of uit eenig fonds waarin de deelneming is bedongen bij of voortvloeit uit de arbeidsovereenkomst, een geldelijke vergoeding of uitkeering toe, dan wordt het loon verminderd met het bedrag dier vergoeding of uitkeering.

Eveneens behoudt de arbeider zijne aanspraak op het naar tijdruimte vastgesteld loon voor eenen korten tijd, naar billijkheid te berekenen, wanneer hij, hetzij tengevolge van de vervulling eener door algemeene verordening of overheid, zonder geldelijke vergoeding, opgelegde verplichting, die niet in zijn

vrijen tijd kon geschieden, hetzij tengevolge van zeer bijzondere, buiten zijn schuld ontstane, omstandigheden, verhinderd is geweest zijn arbeid te verrichten.

Onder zeer bijzondere omstandigheden worden, voor de toepassing van dit artikel, begrepen: de bevalling van de echtgenoote van den arbeider zoomede het overlijden en de begrafenis van een zijner huisgenooten of van een zijner bloed- of aanverwanten in de rechte linie onbepaald en in den tweeden graad der zijlinie. Evenzoo wordt onder de vervulling eener door een algemeene verordening of overheid opgelegde verplichting begrepen de uitoefening der kiesbevoegdheid.

Is het loon in geld op andere wijze dan naar tijdruimte vastgesteld, dan zijn de bepalingen van dit artikel eveneens van toepassing met dien verstande, dat als loon wordt aangenomen het gemiddeld loon, hetwelk de arbeider, wanneer hij niet verhinderd ware geweest, gedurende dien tijd had kunnen verdienen.

Het loon wordt echter verminderd met het bedrag der onkosten, welke de arbeider zich door het niet-verrichten van den arbeid heeft bespaard.

Van de bepalingen van dit artikel mag alleen bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement worden afgeweken.

Art 1614d. Ook verliest de arbeider zijne aanspraak op het naar tijdruimte vastgesteld loon niet, indien hij bereid was den bedongen arbeid te verrichten, doch de werkgever daarvan geen gebruik heeft gemaakt, hetzij door eigen schuld of zelfs tengevolge van, hem persoonlijk betreffende, toevallige verhindering. De bepalingen van het tweede, vijfde, zesde en zevende lid van het voorgaande artikel zijn van toepassing.

Art. 1614e. Bestaat het loon voor het geheel of voor een gedeelte in een bedrag, dat afhankelijk is gesteld van eenig gegeven, dat uit des werkgevers boekhouding moet kunnen blijken, dan heeft de arbeider het recht van den werkgever mededeeling te verlangen van zoodanige bewijsstukken, als voor hem noodig zijn om tot kennis van dat gegeven te geraken.

Bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement kan worden bepaald, dat mededeeling van de genoemde bewijsstukken, in plaats van aan iederen arbeider afzonderlijk, zal

geschieden aan een bepaald aantal arbeiders in dienst van den werkgever of aan een of meer deskundigen inzake boekhouding, allen door de arbeiders bij schriftelijke keuze aan te wijzen.

De mededeeling van de bewijsstukken door of vanwege den werkgever geschiedt desverlangd onder uitdrukkelijke verplichting van geheimhouding door den arbeider en dengene, die hem overeenkomstig het voorgaande lid vervangt; deze kan echter nimmer tot geheimhouding tegenover den arbeider worden verplicht.

De verplichting tot geheimhouding is voor zooverre noodig opgeheven, indien de opgave in rechte wordt betwist.

Voor zoover het gegeven, in het eerste lid bedoeld, betreft de winst, in des werkgevers onderneming of een deel daarvan behaald, kan van de bepalingen van het eerste lid bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement, ook op andere wijze dan in het tweede lid omschreven, worden afgeweken.

Art. 1614f. Voor de voldoening van het loon, aan den arbeider verschuldigd, moet de volmacht, bedoeld bij het eerste lid van artikel 1402, eene schriftelijke zijn.

Indien in de in artikel 1613f genoemde schriftelijke machtiging de voorwaarde is opgenomen, dat het in geld vastgesteld loon, geheel of gedeeltelijk, instede van aan den minderjarige, aan den wettelijken vertegenwoordiger zelven moet worden voldaan, wordt deze ten opzichte van de voldoening van het loon, of van het gedeelte hetwelk hem moet worden voldaan, als de arbeider aangemerkt.

Ook indien geene zoodanige voorwaarde in de machtiging is opgenomen, wordt het aan den minderjarige verschuldigd in geld vastgesteld loon aan den wettelijken vertegenwoordiger voldaan, wanneer deze zich tegen de voldoening aan den minderjarige schriftelijk verzet.

In andere gevallen dan die, bedoeld in het tweede en derde lid van dit artikel, is de werkgever door betaling aan den minderjarige behoorlijk gekweten.

Voldoening aan derden, in strijd met de bepalingen van dit of het volgende artikel, is nietig.

Art. 1614g. Beslag onder den werkgever op het door dezen aan den arbeider verschuldigd loon is niet verder geldig dan tot een derde gedeelte van het in geld vastgesteld loon.

Geenerlei beperking geldt, indien het beslag dient tot verhaal van onderhoud, waarop de beslaglegger volgens de wet aanspraak heeft.

Overdracht, inpandgeving of elke andere handeling, waardoor de arbeider eenig recht op zijn loon aan eenen derde toekent, is slechts in zooverre geldig als een beslag op zijn loon geldig zoude zijn.

Volmacht tot invordering van het loon, onder welken vorm of welke benaming ook door den arbeider verleend, is steeds herroepelijk.

Elk beding, strijdig met eenige bepaling van dit artikel, is nietig.

Art. 1614h. De voldoening van het in geld vastgesteld loon geschiedt in wettig betaalmiddel van Curaçao, met dien verstande, dat het in geld van een vreemd Rijk vastgesteld loon zal worden berekend naar den koers van den dag en plaats der betaling, of, indien aldaar geen koers bestaat, naar dien der naastbijgelegen handelsplaats, waar een koers bestaat.

Wanneer met de berekening van het in geld van een vreemd Rijk vastgesteld loon eenige dagen vóór de betaling ervan een aanvang wordt gemaakt, zal kunnen gelden de koers van den dag waarop de berekening geschiedt.

Art. 1614i. De voldoening van het loon, voor zoover het in andere bestanddeelen dan in geld is vastgesteld, geschiedt volgens hetgeen bij overeenkomst of reglement is bedongen, of in het geval, bedoeld in artikel 1613p naar de daar gestelde regelen.

Art. 1614j. Voldoening van het loon, voor zoover zij anders heeft plaats gehad dan bij de voorafgaande twee artikelen is bepaald, is nietig. De arbeider behoudt het recht van den werkgever het verschuldigde loon te vorderen, zonder gehouden te zijn hem het bij de nietige voldoening ontvangene terug te geven.

Niettemin is de rechter bevoegd, bij toewijzing van de vordering des arbeiders, de veroordeeling te beperken tot zoodanig bedrag als hem met het oog op de omstandigheden van het geval billijk zal voorkomen, doch uiterlijk tot de som, waarop de door den arbeider geleden schade door hem wordt gewaardeerd.

Ieder vorderingsrecht des arbeiders krachtens dit artikel vervalt na verloop van zes maanden.

Art. 1614k. Indien de plaats der voldoening van het loon niet bij overeenkomst of reglement, of door het gebruik is bepaald, geschiedt de voldoening hetzij ter plaatse waar de arbeid in den regel wordt verricht, hetzij ten kantore des werkgevers indien dit gelegen is op hetzelfde eiland waar de arbeider woont, hetzij aan de woning des arbeiders, ter keuze van den werkgever.

Art. 1614 l. De uitbetaling van het in geld naar tijdruimte vastgesteld loon zal geschieden als volgt:

indien het loon bij de week of bij kortere tijdruimte is vastgesteld, telkens na eene week;

indien het loon is vastgesteld bij eene tijdruimte, langer dan eene week, doch korter dan eene maand, telkens na verloop van den tijd, waarbij het loon vastgesteld is;

indien het loon bij de maand is vastgesteld, telkens na eene maand;

indien het loon bij langere tijdruimte dan eene maand is vastgesteld, telkens na een kwartaal.

De uitbetalingstermijnen, bij dit artikel vastgesteld, zullen door partijen met onderling goedvinden, steeds mogen worden ingekort.

Art. 1614m. De uitbetaling van het in geld doch niet naar tijdruimte vastgesteld loon, zal geschieden met inachtneming van de bepalingen van het voorgaande artikel, met dien verstande, dat dit loon geacht zal worden te zijn vastgesteld bij de tijdruimte, waarbij het loon gewoonlijk wordt vastgesteld voor den arbeid, welke ten aanzien van aard, plaats en tijd het meest nabij komt aan den arbeid, waarvoor het loon verschuldigd is.

Art. 1614n. Voor zooverre het in geld vastgesteld loon bestaat in een bedrag, dat afhankelijk is gesteld van eenig gegeven, dat uit des werkgevers boekhouding moet kunnen blijken, zal de uitbetaling geschieden telkens wanneer het bedrag van dat loon kan worden bepaald, met dien verstande, dat de uitbetaling ten minste een maal per jaar zal geschieden.

Voor zoover het gegeven in het eerste lid bedoeld betreft de winst, in des werkgevers onderneming of een deel daarvan

behaald en de aard van het bedrijf of het gebruik medebrengt, dat deze winst eerst na langer tijdsverloop dan één jaar wordt bepaald, kan bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement worden bedongen, dat de uitbetaling telkens na die bepaling zal geschieden.

Art. 1614o. Indien het loon in geld voor een gedeelte naar tijdruimte en voor een ander gedeelte op andere wijze, of wel indien het loon in gedeelten naar meerdere verschillende tijdruimten is vastgesteld, zullen voor ieder dier gedeelten de voorschriften der artikelen 1614 l tot en met 1614n van toepassing zijn.

Art. 1614p. Bij iedere uitbetaling zal het geheele bedrag van het verschuldigde loon worden voldaan.

Echter kan ten aanzien van het in geld, doch afhankelijk van de uitkomsten van den te verrichten arbeid, vastgesteld loon bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement worden bedongen, dat telkens, behoudens definitieve afrekening op den eersten betaaldag waarop daartoe de mogelijkheid zal bestaan, zal worden uitbetaald een zeker gedeelte van het loon, bedragende ten minste drie vierden van het gebruikelijk loon voor den, wat aard, plaats en tijd betreft, meest nabij komenden arbeid.

Art. 1614q. Voor zooverre het in geld vastgesteld loon, of het gedeelte daarvan, dat overblijft na aftrek van hetgeen door den werkgever niet behoeft te worden uitbetaald, en na aftrek van hetgeen, waarop derden overeenkomstig de bepalingen van dezen titel rechten doen gelden, niet wordt uitbetaald uiterlijk den achtsten werkdag na dien, waarop ingevolge de artikelen 1614 l, 1614m en 1614o, de betaling had moeten geschieden, heeft de arbeider, indien deze niet-betaling aan den werkgever is toe te schrijven, aanspraak op eene verhooging wegens de vertraging, welke voor den negenden tot en met den twaalfden werkdag bedraagt vijf ten honderd per dag en voor elken volgenden werkdag een ten honderd, met dien verstande, dat de verhooging wegens vertraging in geen geval de helft van het verschuldigd bedrag zal te boven gaan. Niettemin is de rechter bevoegd de verhooging te beperken tot zoodanig bedrag als hem met het oog op de omstandigheden van het geval billijk zal voorkomen.

Art. 1614r. Behalve bij het eindigen der dienstbetrekking, is tegen de vordering tot uitbetaling van het loon schuldvergelijking alleen toegelaten wegens de volgende schulden des arbeiders:

1o. de door hem aan den werkgever verschuldigde schadevergoeding;

2o. de boeten, door hem volgens artikel 1613s aan den werkgever verschuldigd, mits door dezen een schriftelijk bewijs worde afgegeven, vermeldende het bedrag van iedere boete, alsmede den tijd waarop en de reden waarom zij is opgelegd, met opgave van de overtreden bepaling van het reglement of van de schriftelijk aangegane overeenkomst;

3o. de bijdrage tot een fonds of de inlage in de Koloniale postspaarbank, door den werkgever overeenkomstig artikel 1613q, 1o. en 2o., ten behoeve van den arbeider gestort;

4o. de huurprijs van eene woning, een lokaal, een stuk grond of van werktuigen of gereedschappen, door den arbeider in eigen bedrijf gebruikt, welke door den werkgever bij schriftelijk aangegane overeenkomst aan den arbeider zijn verhuurd;

5o. de koopprijs van gewone en dagelijksche benoodigdheden der huishouding, daaronder niet begrepen alcoholhoudende drank, alsmede van grond- of hulpstoffen door den arbeider in eigen bedrijf gebruikt; een en ander door den werkgever aan den arbeider geleverd, mits van die levering blijke uit eene schriftelijke, door den arbeider afgegeven, verklaring, vermeldende de oorzaak en het bedrag der schuld, en mits de werkgever niet meer berekene dan den kostenden prijs, en die prijs niet hooger zij dan die, waarvoor de arbeider zich die benoodigdheden der huishouding, grond- of hulpstoffen elders zoude kunnen aanschaffen;

6o. de voorschotten op het loon, door den werkgever in geld aan den arbeider verstrekt, mits daarvan blijke door eene verklaring als in het voorgaande nummer vermeld;

7o. het bedrag van hetgeen op het loon te veel is betaald;

8o. de door den werkgever ingevolge wettelijke regeling voor den werknemer betaalde/te betalen belastingen.

Ter zake van hetgeen de werkgever krachtens de nummers 2o., 3o. en 5o. zoude kunnen vorderen, mag behoudens schriftelijke toestemming van den Gouverneur door hem bij elke uitbetaling van het loon niet meer worden in vergelijking gebracht, dan een vijfde gedeelte van het in geld vastgesteld loon, het-

welk alsdan zoude moeten worden uitbetaald; terzake van hetgeen hij krachtens de bepalingen van dit artikel in het geheel zoude kunnen vorderen, mag behoudens schriftelijke toestemming van den Gouverneur schuldvergelijking niet verder gaan dan tot twee vijfde gedeelten van hetzelfde bedrag.

Elk beding, waardoor den werkgever eene ruimere bevoegdheid tot schuldvergelijking zoude worden toegekend, is nietig.

Art. 1614s. Bedingen, welke de strekking hebben een zeker bedrag van het loon op den betaaldag niet uit te betalen, zijn alleen geldig, indien zij bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement zijn gemaakt met het uitgedrukte doel om op dit bedrag de schadevergoeding te kunnen verhalen, welke door den arbeider bij het einde der dienstbetrekking krachtens artikel 1615t verschuldigd mocht zijn, en indien zij voorts voldoen aan de verdere bepalingen van dit artikel.

De werkgever is verplicht het niet uitbetaalde bedrag ten name van den arbeider bij de Koloniale postspaarbank te beleggen. De inlage van dit bedrag geschiedt binnen drie dagen na dien der loonuitbetaling. Vanaf het oogenblik der loonuitbetaling wordt de arbeider geacht de eigenaar te zijn van het in te leggen bedrag.

Dit bedrag mag behoudens schriftelijke toestemming van den Gouverneur bij elke loonuitbetaling niet meer zijn dan een tiende gedeelte van het in geld vastgesteld, alsdan betaalbaar, loon. In het geheel mag het ten hoogste het bedrag der schadeloosstelling bedoeld bij artikel 1615r evenaren.

Zoodra de dienstbetrekking is geeindigd op eene wijze, waardoor de arbeider niet tot het betalen eener schadevergoeding gelijk bij het eerste lid bedoeld, gehouden is, erlangt hij, of zijne rechtverkrijgenden, de vrije beschikking over het aldus te zijnen name ingelegd bedrag en over de daarvan gekweekte renten.

Art. 1614t. Indien het loon des arbeiders geheel of gedeeltelijk in inwoning, kost, of andere levensbenoodigdheden is vastgesteld, is de werkgever verplicht dit, mits overeenkomstig de vereischten van gezondheid en goede zeden, volgens plaatselijk gebruik te voldoen.

Elk beding, waardoor deze verplichting des werkgevers zoude worden uitgesloten of beperkt, is nietig.

Art. 1614u. De werkgever, die tijdelijk verhinderd is het loon, voor zoover dit in inwoning, kost of andere levensbenoodigdheden is vastgesteld, te voldoen, zonder dat deze verhindering het gevolg is van eigen toedoen van den arbeider, is dezen eene vergoeding schuldig, waarvan het bedrag bij overeenkomst of, bij gebreke van dien, door het plaatselijk gebruik wordt bepaald.

Art. 1614v. De werkgever is gehouden inwonende arbeiders, zonder korting van het loon in de gelegenheid te stellen hunne godsdienstplichten te vervullen, alsmede ontspanning van den arbeid te genieten, in beide gevallen op de wijze bij overeenkomst of, bij gebreke van dien, door het plaatselijk gebruik bepaald.

Art. 1614w. De werkgever is gehouden den arbeid dusdanig te regelen, dat de arbeider geen arbeid heeft te verrichten op Zondagen en die dagen, die volgens verordening ten aanzien van den bedongen arbeid met Zondagen worden gelijk gesteld, behalve voor zoover het tegendeel is bedongen of uit den aard van den arbeid voortvloeit.

Art. 1614x. De werkgever is verplicht de lokalen, werktuigen en gereedschappen, waarin of waarmede hij den arbeid doet verrichten, op zoodanige wijze in te richten en te onderhouden, alsmede omtrent het verrichten van den arbeid zoodanige regelingen te treffen en aanwijzingen te verstrekken, dat de arbeider tegen gevaar van lijf, eerbaarheid en goed zoover beschermd is, als redelijkerwijze in verband met den aard van den arbeid gevorderd kan worden.

Zijn die verplichtingen niet nagekomen, dan is de werkgever gehouden tot vergoeding der schade aan den arbeider dientengevolge in de uitoefening zijner dienstbetrekking overkomen, tenzij door hem het bewijs wordt geleverd, dat die nietnakoming aan overmacht, of die schade in belangrijke mate mede aan grove schuld van den arbeider is te wijten, alles behoudens de betrekkelijke bepalingen van de Ongevallenregeling 1936.

Indien de arbeider, tengevolge van het niet nakomen dier verplichtingen door den werkgever, in de uitoefening zijner dienstbetrekking zoodanig letsel heeft bekomen, dat daarvan de dood het gevolg is, is de werkgever jegens den overblijven-

den echtgenoot, de kinderen of de ouders van den overledene die door zijnen arbeid plegen te worden onderhouden, verplicht tot schadevergoeding, tenzij door hem het bewijs wordt geleverd, dat die niet-nakoming aan overmacht, of de dood in belangrijke mate mede aan grove schuld van den arbeider is te wijten. Het voorbehoud bij het voorgaand lid gemaakt, is ook ten deze van toepassing.

Elk beding, waardoor deze verplichtingen des werkgevers zouden worden uitgesloten of beperkt, is nietig.

Art. 1614y. De werkgever is in het algemeen verplicht al datgene te doen en na te laten, wat een goed werkgever in gelijke omstandigheden behoort te doen en na te laten.

Art. 1614z. De werkgever is verplicht bij het eindigen der dienstbetrekking den arbeider op diens verlangen een getuigschrift uit te reiken.

Het getuigschrift bevat een juiste opgave omtrent den aard van den verrichten arbeid en den duur der dienstbetrekking, alsmede, doch alleen op bijzonder verzoek van dengene aan wien het getuigschrift moeten worden uitgereikt, omtrent de wijze, waarop de arbeider aan zijne verplichtingen heeft voldaan en de wijze, waarop de dienstbetrekking geeindigd is; heeft de werkgever de dienstbetrekking echter zonder het aanvoeren van redenen doen eindigen, dan is hij slechts gehouden zulks te vermelden, zonder verplicht te zijn de redenen zelve mede te deelen; heeft de arbeider de dienstbetrekking onrechtmatig doen eindigen, dan is de werkgever gerechtigd zulks in het getuigschrift te vermelden.

De werkgever, die weigert het gevraagd getuigschrift af te geven, die in het getuigschrift tegen beter weten onjuiste mededeelingen opneemt, of die het getuigschrift van een kenmerk voorziet, bestemd om aangaande den arbeider eenige mededeeling te doen, welke niet in de bewoordingen van het getuigschrift is vervat, is zoowel jegens den arbeider als jegens derden aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.

Elk beding, waardoor deze verplichtingen des werkgevers zouden worden uitgesloten of beperkt, is nietig.

Van de verplichtingen des arbeiders.

Art. 1615. De arbeider is verplicht den bedongen arbeid

naar zijn best vermogen te verrichten. Voor zoover aard en omvang van den te verrichten arbeid niet bij overeenkomst of reglement zijn omschreven, beslist daaromtrent het gebruik.

Art. 1615a. De arbeider is verplicht den arbeid zelf te verrichten; hij kan zich daarin niet dan met toestemming des werkgevers door eenen derde doen vervangen.

Art. 1615b. De arbeider is verplicht zich te houden aan de voorschriften omtrent het verrichten van den arbeid alsmede aan die, welke strekken ter bevordering van de goede orde in de onderneming des werkgevers, hem door of namens den werkgever binnen de perken van de bestaande wettelijke regelingen van overeenkomst of reglement gegeven.

Art. 1615c. De arbeider, die bij den werkgever inwoont, is verplicht zich te gedragen naar de orde des huizes.

Art. 1615d. De arbeider is in het algemeen verplicht al datgene te doen en na te laten, wat een goed arbeider in gelijke omstandigheden behoort te doen en na te laten.

VIJFDE AFDEELING.

Van de verschillende wijzen waarop de dienstbetrekking, door arbeidsovereenkomst ontstaan, eindigt.

Art. 1615e. De dienstbetrekking eindigt van rechtswege, wanneer de tijd is verstreken, bij overeenkomst of reglement, of wettelijke regeling, of, bij gebreke daarvan, door het gebruik, bepaald.

Vooraf gaande opzegging is in dat geval alleen noodig:

1o. indien zulks bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement is bedongen;

2o. indien volgens wettelijke regeling of gebruik ook bij vooraf bepaalden duur opzegging behoort plaats te hebben en partijen daarvan niet, waar zulks geoorloofd is, bij schriftelijk aangegane overeenkomst, of bij reglement zijn afgeweken.

Art. 1615f. Indien de dienstbetrekking na het verstrijken van den tijd, in het eerste lid van het voorgaande artikel om-

schreven, door partijen zonder tegenspraak wordt voortgezet, wordt zij geacht voor denzelfden tijd op de vroegere voorwaarden wederom te zijn aangegaan.

Het zelfde geldt, indien in de bij het tweede lid van dat artikel gestelde gevallen tijdige opzegging achterwege blijft en partijen de gevolgen daarvan niet opzettelijk hebben geregeld.

Art. 1615g. Indien de duur eener dienstbetrekking noch bij overeenkomst of reglement, noch bij wettelijke regeling noch ook door het gebruik, is aangegeven, wordt zij geacht voor onbepaalden tijd te zijn aangegaan.

Indien de dienstbetrekking is aangegaan voor onbepaalden tijd of tot wederopzegging, heeft ieder der partijen het recht, die te doen eindigen door opzegging met inachtneming van de bepalingen der twee volgende artikelen.

Art. 1615h. De opzegging mag alleen geschieden tegen den dag of tegen een der dagen, bij overeenkomst of reglement bepaald of, bij gebreke van dien, tegen een van die dagen, welke door het gebruik daarvan zijn aangewezen; bij gebreke van dergelijke aanwijzing mag de opzegging tegen elken dag geschieden.

Art. 1615i. De termijn van opzegging is gelijk aan den tijd, die gewoonlijk tusschen twee opvolgende uitbetalingen van het in geld vastgesteld loon verstrijkt doch niet langer dan zes weken. De termijn van opzegging van arbeiders, die huiselijke diensten verrichten, wordt, ongeacht of de arbeidsovereenkomst is aangegaan voor een bepaalden tijd, voor onbepaalden tijd of tot wederopzegging, gesteld op een week.

Van deze bepaling kan slechts bij schriftelijke overeenkomst worden afgeweken.

De opzeggingstermijn mag voor den werkgever niet korter worden gesteld dan voor den arbeider.

Art. 1615j. De dienstbetrekking eindigt door den dood des arbeiders.

Art. 1615k. De dienstbetrekking eindigt niet door den dood des werkgevers, tenzij uit de overeenkomst het tegendeel voortvloeit. Echter zijn zoowel de erfgenamen des werkgevers als de arbeider bevoegd de dienstbetrekking, voor eenen be-

paalden tijd aangegaan, door opzegging met inachtneming van de bepalingen der artikelen 1615h en 1615i te doen eindigen, als ware zij aangegaan voor onbepaalden tijd.

Art. 1615 l. Indien een proeftijd is bedongen, is gedurende dien tijd ieder der partijen bevoegd, door opzegging de dienstbetrekking onmiddellijk te doen eindigen.

Elk beding, waarbij de proeftijd niet voor beide partijen gelijk, of wel op langer dan twee maanden gesteld wordt, alsmede elk beding, waarbij tusschen dezelfde partijen een nieuwe proeftijd wordt aangegaan, is nietig.

Art. 1615m. Indien de wettelijke vertegenwoordiger van eenen minderjarige meent, dat de door dezen gesloten arbeidsovereenkomst voor den minderjarige nadeelige gevolgen zal hebben, of heeft, of wel, dat niet wordt voldaan aan de voorwaarden, vermeld in de in artikel 1613f genoemde machtiging, kan hij zich wenden tot den kantonrechter binnen wiens rechtsgebied de plaats van het werkelijk verblijf van den minderjarige gelegen is, met het schriftelijk verzoek de arbeidsovereenkomst ontbonden te verklaren.

De rechter willigt het verzoek niet in dan na verhoor of behoorlijke oproeping van den minderjarige, van den werkgever, alsmede, indien de minderjarige onder voogdij staat, van den toezienden voogd.

Indien de rechter het verzoek inwilligt, bepaalt hij op welk oogenblik de dienstbetrekking zal eindigen.

Tegen de beschikking is geenerlei voorziening toegelaten.

Art. 1615n. Gelijke bevoegdheid als bij het voorgaande artikel aan den wettelijken vertegenwoordiger is toegekend, komt onder gelijke omstandigheden toe aan den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht, binnen welks ressort de plaats van het werkelijk verblijf des minderjarigen gelegen is. De rechter willigt het verzoek niet in dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de personen, bedoeld bij het tweede lid van het voorgaande artikel, alsmede van den wettelijken vertegenwoordiger des minderjarigen.

De laatste twee leden van het voorgaande artikel zijn van toepassing.

Art. 1615o. Ieder der partijen kan de dienstbetrekking

zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen doen eindigen, doch de partij, die dit doet zonder, dat de wederpartij daarin toestemt, handelt onrechtmatig, tenzij zij tegelijkertijd aan de wederpartij eene schadeloosstelling betaalt op den voet als bij artikel 1615r is bepaald, of de dienstbetrekking aldus doet eindigen om eene dringende, aan de wederpartij onverwijld medegedeelde reden.

Art. 1615p. Voor den werkgever worden als dringende redenen in den zin van het voorgaand artikel beschouwd zoodanige daden, eigenschapppen of gedragingen van den arbeider, welke ten gevolge hebben, dat van den werkgever redelijkerwijze niet kan gevergd worden de dienstbetrekking te laten voortduren.

Dringende redenen zullen onder andere aanwezig geacht kunnen worden:

1o. wanneer de arbeider bij de afsluiting van de overeenkomst den werkgever heeft misleid door het vertoonen van valsche of vervalschte getuigschriften, of deze opzettelijk valsche inlichtingen heeft gegeven omtrent de wijze waarop zijne vorige dienstbetrekking is geeindigd;

2o. wanneer hij, in ernstige mate, de bekwaamheid of geschiktheid blijkt te missen tot den arbeid, waarvoor hij zich heeft verbonden;

3o. wanneer hij zich ondanks waarschuwing overgeeft aan dronkenschap of ander liederlijk gedrag;

4o. wanneer hij zich schuldig maakt aan diefstal, verduistering, bedrog of andere misdrijven, waardoor hij het vertrouwen van den werkgever onwaardig wordt;

5o. wanneer hij den werkgever, diens familieleden of huisgenooten of zijne medearbeiders mishandelt, grovelijk beleedigt of op ernstige wijze bedreigt;

6o. wanneer hij den werkgever, diens familieleden of huisgenooten, of zijne medearbeiders verleidt of tracht te verleiden tot handelingen, strijdig met de wetten of de goede zeden;

7o. wanneer hij opzettelijk, of ondanks waarschuwing roekeloos, des werkgevers eigendom beschadigt of aan ernstig gevaar blootstelt;

8o. wanneer hij opzettelijk, of ondanks waarschuwing roekeloos zich zelf of anderen aan ernstig gevaar blootstelt;

9o. wanneer hij bijzonderheden aangaande des werkgevers

huishouding of bedrijf, die hij behoorde geheim te houden, bekend maakt;

10o. wanneer hij hardnekkig weigert te voldoen aan redelijke bevelen of opdrachten, hem door of namens den werkgever verstrekt;

11o. wanneer hij op andere wijze grovelijk de plichten veronachtzaamt, welke de arbeidsovereenkomst hem oplegt;

12o. wanneer hij door opzet of roekeloosheid buiten staat geraakt den bedongen arbeid te verrichten.

Bedingen, waardoor aan den werkgever de beslissing zou worden overgelaten, of er eene dringende reden in den zin van artikel 1615o aanwezig is, zijn nietig.

Art. 1615q. Voor den arbeider worden als dringende redenen in den zin van artikel 1615o beschouwd zoodanige omstandigheden, welke ten gevolge hebben, dat van den arbeider redelijkerwijze niet kan gevergd worden de dienstbetrekking te laten voortduren.

Dringende redenen zullen onder andere aanwezig geacht kunnen worden:

1o. wanneer de werkgever den arbeider, diens familieleden of huisgenooten mishandelt, grovelijk beleedigt of op ernstige wijze bedreigt, of gedoogt dat dergelijke handelingen door een van zijne huisgenooten of ondergeschikten worden gepleegd;

2o. wanneer hij den arbeider, diens familieleden of huisgenooten verleidt of tracht te verleiden tot handelingen, strijdig met eene algemeene verordening of met de goede zeden, of gedoogt dat dergelijke verleiding of poging tot verleiding door een van zijn huisgenooten of ondergeschikten worden gepleegd;

3o. wanneer hij het loon niet op den bepaalden tijd voldoet;

4o. wanneer hij, waar kost en inwoning bedongen zijn, niet op behoorlijke wijze daarin voorziet;

5o. wanneer hij den arbeider, wiens loon afhankelijk van de uitkomsten van den te verrichten arbeid is vastgesteld, geen voldoenden arbeid verschaft;

6o. wanneer hij den arbeider, wiens loon afhankelijk van de uitkomsten van den te verrichten arbeid is vastgesteld, de bedongen hulp niet of niet in behoorlijke mate verschaft;

7o. wanneer hij op andere wijze grovelijk de plichten ver-

onachtzaamt, welke de arbeidsovereenkomst hem oplegt;

8o. wanneer hij, zonder dat de aard der dienstbetrekking dit medebrengt, den arbeider, niettegenstaande diens weigering, gelast, arbeid in het bedrijf van een anderen werkgever te verrichten;

9o. wanneer de voortduring der dienstbetrekking voor den arbeider zoude verbonden zijn met ernstige gevaren voor leven, gezondheid, zedelijkheid of goeden naam, welke niet blijkbaar waren ten tijde van het sluiten der overeenkomst;

10o. wanneer de arbeider door ziekte of andere oorzaken zonder zijn toedoen buiten staat geraakt den bedongen arbeid te verrichten.

Bedingen, waardoor aan den arbeider de beslissing zou worden overgelaten, of er eene dringende reden in den zin van artikel 1615o. aanwezig is, zijn nietig.

Art. 1615r. De schadeloosstelling, bedoeld bij de artikelen 1613j en 1615o., is bij eene dienstbetrekking, voor onbepaalden tijd aangegaan, gelijk aan het bedrag van het in geld vastgesteld loon voor den duur van den opzeggingstermijn; bij eene dienstbetrekking voor bepaalden tijd aangegaan, is zij, behoudens ten aanzien van arbeiders die huiselijke diensten verrichten, gelijk aan het bedrag van het in geld vastgesteld loon voor den tijd, dat de dienstbetrekking volgens de artikelen 1615e en 1615f had behooren te duren.

Is het loon des arbeiders, hetzij voor het geheel, hetzij gedeeltelijk, niet naar tijdruimte vastgesteld, dan geldt de maatstaf van artikel 1613m.

Elk beding, waarbij ten behoeve van den arbeider eene schadeloosstelling tot een lager bedrag is bedongen, is nietig.

Bij schriftelijk aangegane overeenkomst of bij reglement mag eene schadeloosstelling tot een hooger bedrag worden vastgesteld, behoudens de bevoegdheid van den rechter om de schadeloosstelling op eene kleinere som te bepalen, mits niet beneden het wettelijk bedrag, zoo de bedongene hem bovenmatig voorkomt.

Van het bedrag der verschuldigde schadeloosstelling is eene rente verschuldigd, berekend tegen vijf ten honderd in het jaar van den dag, waarop de dienstbetrekking is geeindigd.

Art. 1615s. Indien eene der partijen de dienstbetrekking

zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen heeft doen eindigen en tegelijkertijd aan de wederpartij eene schadeloosstelling heeft betaald op den voet als bij het eerste lid van het voorgaande artikel is bepaald, heeft de wederpartij, zoo zulks met zoodanige bijzondere omstandigheden is gepaard gegaan, dat de berokkende schade niet kan geacht worden door de ontvangen schadeloosstelling te zijn vergoed, het recht verdere vergoeding in rechte te vorderen.

Art. 1615t. Ingeval eene der partijen de dienstbetrekking onrechtmatig heeft doen eindigen, heeft de wederpartij het recht hetzij het bij artikel 1615r bedoeld bedrag, hetzij eene volledige schadevergoeding, te vorderen.

Hetzelfde geldt, indien eene der partijen door opzet of schuld aan de wederpartij eene dringende reden heeft gegeven om de dienstbetrekking zonder opzegging of zonder inachtneming van de voor opzegging geldende bepalingen te doen eindigen en de wederpartij van die bevoegdheid heeft gebruik gemaakt.

Art. 1615u. Ieder vorderingsrecht krachtens het voorgaande artikel vervalt na verloop van zes maanden.

Art. 1615v. Indien de dienstbetrekking is aangegaan voor langer dan vijf jaar of voor den duur van het leven van een bepaalden persoon, is niettemin de arbeider bevoegd van het oogenblik, waarop vijf jaar sedert haren aanvang zijn verloopen, haar op te zeggen met inachtneming van een termijn van zes maanden.

Elk beding, waardoor deze bevoegdheid tot opzegging zoude worden uitgesloten of beperkt, is nietig.

Art. 1615w. Ieder der partijen is te allen tijde, ook voordat de arbeid is aangevangen, bevoegd zich wegens gewichtige redenen te wenden tot den kantonrechter binnen wiens gebied de plaats van haar werkelijk verblijf gelegen is, met het schriftelijk verzoek de arbeidsovereenkomst ontbonden te verklaren. Elk beding, waardoor deze bevoegdheid zoude worden uitgesloten of beperkt, is nietig.

Als gewichtige redenen worden, behalve dringende redenen als bedoeld in artikel 1615o, ook beschouwd veranderingen in

den persoonlijken of vermogenstoestand des verzoekers of der wederpartij of in de omstandigheden, waaronder de arbeid wordt verricht, welke van dien aard zijn, dat de dienstbetrekking billijkheidshalve dadelijk of na korten tijd behoort te eindigen.

De rechter willigt het verzoek niet in dan na verhoor of behoorlijke oproeping der wederpartij.

De laatste twee leden van artikel 1615m zijn van toepassing.

Art. 1615x. De bevoegdheid van partijen om ingevolge artikel 1284 de ontbinding der overeenkomst met vergoeding van kosten, schaden en interessen te vorderen, wordt door de bepalingen dezer afdeeling niet uitgesloten.

Artikel III.

Het Vierde Boek van gemeld wetboek ondergaat de navolgende wijzigingen:

In artikel 1987 worden de woorden: „Die van arbeiders en handwerkslieden, wegens hun loon;" vervangen door de woorden: „Die van arbeiders wier in geld vastgesteld loon telkens na kortere tijdruimte dan een kwartaal moet worden betaald, wegens de betaling van hun loon alsmede van het bedrag der verhooging van het loon ingevolge artikel 1614q;"

Artikel 1988 wordt gelezen als volgt:

„De regtsvordering der artsen, heelmeesters en apothekers, wegens hunne bezoeken, heelkundige diensten en geneesmiddelen;

Die van deurwaarders, wegens hun loon voor het beteenen van akten en het ten uitvoer brengen van de hun opgedragen werkzaamheden;

Die der kostschoolhouders, wegens het kost- en schoolgeld voor derzelve leerlingen, en van andere meesters, voor het loon van hun onderwijs;

Die van arbeiders met uitzondering van degenen bedoeld bij artikel 1987 wegens de betaling van hun loon alsmede van het bedrag der verhooging van dat loon ingevolge artikel 1614q;

Verjaren door verloop van twee jaren."

Artikel IV.

Het Curaçaosch Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

ondergaat de navolgende wijzigingen:

Aan het slot van artikel 5 wordt toegevoegd:

„9o. Ten aanzien van den werkgever en zijnen arbeider, die in zijn huis woonplaats heeft, wat betreft de dagvaardingen en alle andere exploiten, welke ten verzoeke van den een aan den ander worden uitgebracht, op de wijze, en met inachtneming der bepalingen, voorgeschreven onder 8o., met dien verstande, dat hetgeen aldaar omtrent den echtgenoot is bepaald, zal gelden voor dengene, te wiens verzoeke het exploit wordt uitgebracht, en dat hetgeen aldaar omtrent de vrouw bepaald is, zal gelden voor dengene, aan wien het exploit uitgebracht wordt."

Aan artikel 745 wordt een derde lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Wanneer eenige rechterlijke beschikking wordt verzocht betrekkelijk tot eene arbeidsovereenkomst, kan het daartoe strekkende request op ongezegeld papier ingediend worden en zal de beschikking vrij zijn van zegel en gratis worden geregistreerd, en wijders vrij van alle kosten worden uitgereikt."

Artikel V.

Artikel 36 van het Curaçaosch Faillissementsbesluit 1931 wordt gelezen als volgt:

„Arbeiders in dienst van den gefailleerde kunnen de dienstbetrekking opzeggen, en hun kan wederkeerig door den curator de dienstbetrekking opgezegd worden, met inachtneming van de overeengekomen of wettelijke termijnen, met dien verstande echter dat in elk geval de dienstbetrekking kan worden geeindigd door opzegging met een termijn van zes weken. Van den dag der faillietverklaring af is het loon boedelschuld."

Overgangsbepalingen.

De rechten en verplichtingen voortspruitende uit arbeidsovereenkomsten, welke van kracht zijn op het tijdstip van het in werking treden van deze verordening, worden, te rekenen van dat tijdstip, doch alleen voor het vervolg, geregeld naar de bepalingen dezer landsverordening.

Minderjarigen, alsdan werkzaam krachtens eene door hunnen wettelijken vertegenwoordiger te hunnen behoeve gesloten arbeidsovereenkomst, worden geacht zelven de arbeidsovereen-

komst ingevolge eene door den wettelijken vertegenwoordiger verleende machtiging te hebben aangegaan; bepalingen, daarbij door den wettelijken vertegenwoordiger gemaakt, worden beschouwd als voorwaarden, waaronder de machtiging is verleend.

Indien minderjarigen op gemeld tijdstip als arbeiders werkzaam zijn, zonder dat hun wettelijken vertegenwoordiger eene arbeidsovereenkomst te hunnen behoeve gesloten heeft, wordt de termijn, genoemd in artikel 1613g geacht op voormeld tijdstip aan te vangen.

Artikel VI.

Deze landsverordening treedt in werking met ingang van een nader door den Gouverneur te bepalen datum.

Gegeven te Willemstad, den 16den September 1940.

G. J. J. WOUTERS.

De gouvernements-secretaris,

GRONEMEIJER.

Uitgegeven den 30sten September 1940.
De gouvernements-secretaris,
GRONEMEIJER.